

Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (ΜΟΟС):

«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε
θέματα εκπαίδευσης από απόσταση»

Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και οικογενειακό περιβάλλον – Εμψύχωση μαθητών

Απρίλιος 2020

Επιστημονική Επιμέλεια και Συντονισμός Έργου

Αντώνης Λιοναράκης	<i>Κοσμήτορας Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Αναπληρωτής Διευθυντής Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Αλέξης Κόκκος	<i>Ομότιμος καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Θεοφάνης Ορφανουδάκης	<i>Αναπληρωτής Καθηγητής Σχολής Θετικών Επιστημών & Τεχνολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Διευθυντής Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Αναστάσιος Εμβαλωτής	<i>Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Μέλος Δ.Σ. Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής</i>
Νικόλαος Γραμμένος	<i>Σύμβουλος Β' Πληροφορικής, Συντονιστής της Υπομονάδας «Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)» της Επιστημονικής Μονάδας Β' Κύκλου «Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία, Μαθηματικά» Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής</i>

Συγγραφή και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού

Ευαγγελία Μανούσου	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70, 5ο ΠΕΚΕΣ Αττικής, Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Τόνια Χαρτοφύλακα	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Σύμβουλος εφαρμογών e-learning, Digimagix</i>
Βασιλική Ιωακειμίδου	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Εκπαιδευτικός ΠΕ70</i>
Σοφία Παπαδημητρίου	<i>Διδάκτωρ Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Προϊσταμένη Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης και Ψηφιακών Μέσων, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Ευαγγελία Καραγιάννη	<i>Διδάκτωρ Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ06 (Αγγλικής), 5ο ΠΕΚΕΣ Αττικής Καθηγήτρια-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>

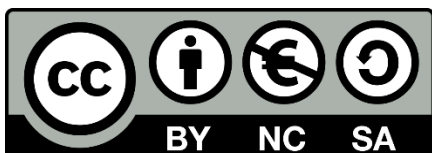
Instructional Design

Χριστόφορος Καραχρήστος	<i>Υπεύθυνος Τομέα Δημιουργίας και Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>
Ηλίας Κ. Σταυρόπουλος	<i>Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών στην Επιστήμη Υπολογιστών Καθηγητής-Σύμβουλος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Υπεύθυνος Τομέα Εκπαιδευτικών Μεθοδολογιών Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού & Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο</i>

Δήλωση

Το υλικό αυτό αναπτύχθηκε κατόπιν εντολής της Υπουργού Παιδείας & Θρησκευμάτων κ. Νίκης Κεραμέως που δόθηκε τον Απρίλιο του 2020 στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, προκειμένου να υλοποιηθεί πρόγραμμα ταχύρρυθμης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης όλων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα εκπαίδευσης από απόσταση.

Λόγω των εκτάκτων συνθηκών που προκλήθηκαν από την πανδημία του κορονοϊού COVID-19 το μάθημα αναπτύχθηκε με εθελοντική προσφορά των συντελεστών, σε συνθήκες περιορισμού της κυκλοφορίας και με περιορισμένα διαθέσιμα μέσα και χρόνο για τον σχεδιασμό και την κριτική ανάγνωσή του.

Περιεχόμενα

Ακρωνύμια	5
Πρόλογος	6
Διάρθρωση.....	6
Εισαγωγή.....	7
Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και οικογένεια	7
Τρόποι συνεργασίας σχολείου οικογένειας.....	8
Χαρακτηριστικά της συνεργασίας σχολείου οικογένειας.....	9
Περιεχόμενο επικοινωνίας σχολείου	10
Δραστηριότητες εμπύχωσης μαθητών	13
Εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη της οικογένειας.....	14
Προτάσεις για ψυχολογική υποστήριξη της οικογένειας	15
Φορείς υποστήριξης και εμπύχωσης των μαθητών και των οικογενειών τους.	16
Σύνοψη / Συμπεράσματα	18
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	19
Ιστοσελίδες:	Error! Bookmark not defined.

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Παράδειγμα ενδεικτικής επιστολής προς τους μαθητές	σελ.12
Εικόνα 2: Παράδειγμα ενδεικτικής επιστολής προς τους γονείς	σελ.13
Εικόνα 3: Υλικό για αξιοποίηση από την οικογένεια	σελ.15

Ακρωνύμια

ΕΚΠΑ	Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
ΚΕΣΥ	Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης
ΕΔΕΑΥ	Επιτροπές Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης
ΠΣΔ	Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο
ΥΠΑΙΘ	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Πρόλογος

Καλώς ήρθατε στη Ενότητα 7 με τίτλο «Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και οικογενειακό περιβάλλον-εμπύχωση μαθητών»!

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να προσδιορίσει τους τρόπους και τα χαρακτηριστικά επικοινωνίας και συνεργασίας της οικογένειας με το σχολείο αλλά και την υποστήριξή της στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης. Επίσης, στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται εκπαιδευτικό υλικό από φορείς που μπορούν να συμβάλλουν στην εμπύχωση των μαθητών την περίοδο της πανδημίας.

Διάρθρωση ενότητας

Η ενότητα ξεκινά με μια εισαγωγή σχετικά με τα κύρια σημεία της συνεργασίας και επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας, και τους τρόπους που μπορούν να πραγματοποιηθούν αποτελεσματικά και ουσιαστικά ώστε να ενισχύεται η μαθησιακή πορεία των μαθητών. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τρόποι εμπύχωσης των μαθητών από το σχολείο και την οικογένεια.

Εισαγωγή

Η εξάπλωση της πανδημίας του ιού COVID-19 έφερε εκατομμύρια ανθρώπους σε παγκόσμιο επίπεδο αντιμέτωπους με πρωτόγνωρες καταστάσεις γεμάτες δυσκολίες και προκλήσεις. Είναι μια περίοδος μεγάλης κρίσης, όπου κυριαρχούν η απώλεια του ελέγχου και της γνωστής καθημερινότητας-«κανονικότητας», ο φόβος και η ανησυχία για την υγεία του κάθε ατόμου, της οικογένειάς του, των φίλων και γνωστών, η αναγκαστική παραμονή στο σπίτι, τα κλειστά σχολεία και οι χώροι εργασίας, η απαγόρευση της κυκλοφορίας, ο βομβαρδισμός με νέες πληροφορίες σχετικά με τον ιό, την εξέλιξη της πανδημίας, της οικονομικής κατάστασης. Μέσα σε αυτή τη ζοφερή κατάσταση, νέα ζητήματα απαιτούν προσοχή και διαχείριση, όπως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η εργασία στο από το σπίτι, η αναζήτηση δραστηριοτήτων εντός της οικίας, η στενή πολύωρη συνύπαρξη με τα άτομα της οικογένειας, ο ελεύθερος χρόνος και πολλά ακόμη.

Σε όλο αυτό το πλαίσιο οι εκπαιδευτικοί καλούνται να συνεχίσουν το έργο τους με νέα δεδομένα, σε ένα εντελώς διαφορετικό πλαίσιο, με το οποίο κανένας δεν είναι εξοικειωμένος και για το οποίο δεν έχει προηγηθεί προετοιμασία. Η εκπαιδευτική διαδικασία πρέπει να συνεχιστεί. Ταυτόχρονα όμως πρέπει να δημιουργηθεί ένα νέο εξ αποστάσεως σχολείο.

Σε αυτό το εξ αποστάσεως σχολείο υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις. Πολλές από αυτές τις εξετάσαμε στις προηγούμενες ενότητες, όπου έγινε φανερό ότι απαιτείται ένας νέος εκπαιδευτικός σχεδιασμός. Σε αυτό το πλαίσιο του καινούργιου εκπαιδευτικού σχεδιασμού εισέρχονται αναγκαστικά νέοι τρόποι και διαδικασίες επικοινωνίας, συνεργασίας αλλά και υποστήριξης των οικογενειών των μαθητών.

Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και οικογένεια

Ας δούμε τα κύρια σημεία της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης:

- **Προσβασιμότητα.** Ένα βασικό ζητούμενο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης που υλοποιήθηκε ξαφνικά, αναγκαστικά αλλά και χωρίς προετοιμασία και τις απαραίτητες υποδομές, ήταν η προσβασιμότητα. Οι εκπαιδευτικοί της κάθε σχολικής μονάδας αξιοποίησαν κάθε δυνατό μέσο, αποκατέστησαν άμεσα την επικοινωνία με τις περισσότερες οικογένειες και αναζήτησαν αποτελεσματικούς τρόπους επικοινωνίας για ενημέρωση και συνεργασία ώστε να μπορέσουν να εντάξουν όλα τα παιδιά στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση.
- **Εξοπλισμός.** Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης του νέου εξ αποστάσεως σχολείου έγινε μια άτυπη και ανεπίσημη αλλά ρεαλιστική χαρτογράφηση του εξοπλισμού των οικογενειών, καθώς έγινε γρήγορα φανερό ότι δεν είχαν όλοι υπολογιστή ή tablet, σύνδεση με το διαδίκτυο, εκτυπωτές ενώ πολλές διαδικασίες γίνονταν και από τα κινητά των γονιών των παιδιών. Με την εξαγγελία για παραγγελία εξοπλισμού οι ελλείψεις και τα κενά σε εξοπλισμό έγιναν πιο φανερά.
- **Υποστήριξη.** Η υλοποίηση της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης σύμφωνα με τις οδηγίες του ΥΠΑΙΘ απαιτούσε την εγγραφή των μαθητών στο Πανελλήνιο Σχολικό

Δίκτυο (ΠΣΔ). Η διαδικασία αυτή ήταν αρκετά πολύπλοκη για τους γονείς και την υλοποίησαν με τη βοήθεια και την υποστήριξη των διευθυντών και των εκπαιδευτικών των σχολείων. Αλλά και στη συνέχεια, η πραγματοποίηση της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης έγινε με τη διαρκή υποστήριξη των γονέων προκειμένου να εξοικειωθούν οι μαθητές με τις διαδικασίες.

- **Ενημέρωση.** Οι εκπαιδευτικοί κάθε σχολικής μονάδας από την αρχή ενημέρωναν και συνεχίζουν να ενημερώνουν τους γονείς για όλες τις εξελίξεις που αφορούν την εξέλιξη της υλοποίησης της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης. Η ενημέρωση είναι απαραίτητο να είναι έγκαιρη και έγκυρη.

Τρόποι συνεργασίας σχολείου-οικογένειας

Η συνεργασία σχολείου-οικογένειας στο πλαίσιο της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πραγματοποιείται με την αξιοποίηση όλων των δυνατών μέσων. Πιο αναλυτικά πραγματοποιείται ως εξής:

- **Τηλεφωνικά.** Το τηλέφωνο αρχικά αποτέλεσε το βασικό μέσο επικοινωνίας προκειμένου να συγκεντρωθούν τα e-mails των γονιών όλων των μαθητών, για να πραγματοποιηθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες, όπως η εγγραφή στο ΠΣΔ, η αποστολή εκπαιδευτικού υλικού στην αρχή της υλοποίησης της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αλλά και όποτε δεν ήταν δυνατό να επιτευχθεί η επικοινωνία με άλλο μέσο.
- **Με e-mail.** Η αναγκαστική εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οδήγησε στην ανάγκη συγκέντρωσης των e-mails όλων των μαθητών, γεγονός που διευκολύνει την επικοινωνία σχολείου-οικογένειας, είτε για ανακοινώσεις-ενημερώσεις του σχολείου, είτε για την αποστολή εκπαιδευτικού υλικού από τους εκπαιδευτικούς αλλά και ανατροφοδότησης στις δραστηριότητες των μαθητών, όταν δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί με κάποιο άλλο μέσο.
- **Μέσω της Ιστοσελίδας ή του ιστολογίου (blog) του σχολείου.** Οι ιστοσελίδες και τα ιστολόγια των σχολείων αποτελούν ένα πολύ βασικό μέσο επικοινωνίας όλων των σχολείων με τις οικογένειες των μαθητών, καθώς εκεί αναρτώνται όλες οι απαραίτητες ενημερώσεις-πληροφορίες για τη λειτουργία του σχολείου, για παράδειγμα ενημερώσεις από ψυχολόγους, πληροφορίες για τους μαθητές με ιδιαίτερες δυσκολίες και σε πολλές περιπτώσεις αναρτήσεις εκπαιδευτικού υλικού για όλους μαθητές.
- **Με μέσα κοινωνικής δικτύωσης.** Πολλά σχολεία και εκπαιδευτικοί είχαν δημιουργήσει σελίδες ή ομάδες ενημέρωσης σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εξακολουθούν να τα αξιοποιούν για την επικοινωνία και τη συνεργασία τους με τους γονείς των μαθητών.
- **Μέσω πλατφορμών ασύγχρονης και σύγχρονης επικοινωνίας.** Οι πλατφόρμες ασύγχρονης και σύγχρονης επικοινωνίας, όπως η η-τάξη, η e-me, το WebEx, αξιοποιούνται για τη συνεργασία με την οικογένεια, καθώς εκεί αναρτάται υλικό που είναι απαραίτητο για την εμπύχωση των παιδιών και τη διαχείριση της κατάστασης που ζούμε, προγράμματα, υλικό για την ασύγχρονη εκπαίδευση/διδασκαλία, το

πρόγραμμα της σύγχρονης. Ιδιαίτερα το **πρόγραμμα πραγματοποίησης των τηλεδιασκέψεων** είναι πολύ σημαντικό, καθώς πρέπει να γνωρίζουν και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας πότε θα πρέπει να έχουν οι μαθητές/μαθήτριες στη διάθεσή τους τον υπολογιστή για την οργάνωση των δικών τους προγραμμάτων τηλεδιασκέψεων, μελέτης υλικού, εργασίας κτλ.

Χαρακτηριστικά της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας

Η επικοινωνία και η συνεργασία με τους γονείς έχει συγκεκριμένα στοιχεία σε κάθε εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η διαμόρφωση του επικοινωνιακού πλαισίου σχολείου-οικογένειας θέλει ιδιαίτερη προσοχή και είναι απαραίτητο να επισημάνουμε ότι:

α) Η επικοινωνία που αναπτύσσει κάθε άτομο εξαρτάται από ένα πλήθος παραγόντων που αφορούν στα προσωπικά επικοινωνιακά βιώματά του, την προσωπικότητά του, τους στόχους, τις επιθυμίες, τα συναισθήματα, τις προτεραιότητες, τις αντιλήψεις, την ηλικία, το φύλο.

β) Η επικοινωνιακή συμπεριφορά κάθε ατόμου, και κατ' επέκταση των γονέων, διαφέρει, γιατί υπάρχουν διαφορετικές αφετηρίες τόσο επικοινωνιακές όσο και γνωστικές, διαφορετικές εμπειρίες και βιώματα. Σύμφωνα με τους Galvin, Braithwaite, Schrodte, & Bylund (2018), κάθε γονέας έχει τον δικό του τρόπο να επικοινωνεί με τα παιδιά του, με τους άλλους γονείς, με τους γύρω του, με το σχολικό περιβάλλον. Όπως αναφέρεται στο επιστημονικό πεδίο της οικογενειακής επικοινωνίας, η ποιότητα της επικοινωνιακής συμπεριφοράς κάθε γονέα δημιουργεί διαφορετική δυναμική επικοινωνίας με τα μέλη της οικογένειας αλλά και με τους άμεσα εμπλεκόμενους μαζί τους (Segrin & Flora, 2019).

γ) Ο θεσμός της οικογένειας βρίσκεται σε μια διαρκή εξέλιξη και μεταβολή.

δ) Οι οικογένειες δε μοιάζουν μεταξύ τους. Κάθε οικογένεια είναι μια διαφορετική περίπτωση (Schwarz, 2016).

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, πρέπει να επισημάνουμε ότι στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης, το κέντρο βάρους της επικοινωνίας μετατοπίζεται **από την προφορική στη γραπτή επικοινωνία**. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η συνεργασία και η επικοινωνία με την οικογένεια να είναι ομαλή, αποτελεσματική και χωρίς προβλήματα.

Ας δούμε τα **βασικά χαρακτηριστικά της επικοινωνίας** στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης:

- **Σταθερή, συστηματική επικοινωνία.** Είναι σημαντικό να υπάρχει συστηματικότητα και σταθερότητα στην επικοινωνία με την οικογένεια. Το σχολείο πρέπει να ενημερώνει τους γονείς σε σταθερή και συστηματική βάση για όλες τις εξελίξεις μέσω της ιστοσελίδας του, με e-mail, με ανακοινώσεις σε πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου στην είσοδο και, αν διαπιστωθούν δυσκολίες στην πρόσβαση της ψηφιακής ενημέρωσης, ακόμη και τηλεφωνικά.

- **Αμεσότητα.** Την εποχή της πληροφορίας πρέπει η ενημέρωση από το σχολείο να διέπεται από αμεσότητα και ταυτόχρονα εγκυρότητα ακολουθώντας πάντα την επίσημη ενημέρωση από το Υπουργείο.
- **Φιλική, υποστηρικτική καθησυχαστική επικοινωνία.** Η επικοινωνία με τους γονείς σε μια τόσο δύσκολη συγκυρία πρέπει να χαρακτηρίζεται από φιλική διάθεση (χωρίς υπερβολές, με όρια), να τους υποστηρίζει και να τους κατανοεί, καθώς μπορεί να αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα, όπως το να μην γνωρίζουν ή να μην κατανοούν λόγω γλώσσας ή έλλειψη ενημέρωσης, να μην μπορούν να ανταποκριθούν οικονομικά, να αντιμετωπίζουν πολλά σοβαρά προβλήματα υγείας οι ίδιοι ή κάποιος δικός τους.
- **Οριοθέτηση.** Η επικοινωνία, για να είναι αποτελεσματική και ουσιαστική, είναι απαραίτητο να έχει σαφή όρια και προδιαγραφές. Η φιλικότητα, η αμεσότητα, η υποστήριξη πρέπει να πραγματοποιούνται σε ένα σαφές και οριοθετημένο πλαίσιο, για να θεωρούνται αξιόπιστες, επαγγελματικές και ποιοτικές. Για παράδειγμα, θα ενημερώσουμε ότι η επικοινωνία θα γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του σχολείου με email και μπορούμε να δώσουμε συγκεκριμένες ώρες προφορικής (τηλεφωνικής) επικοινωνίας σε εβδομαδιαία βάση. Επίσης, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στα θέματα που συζητάμε ώστε να μένουμε στο πλαίσιο επικοινωνίας εκπαιδευτικού με την οικογένεια, με πραγματικό ενδιαφέρον και έγνοια αλλά χωρίς υπερβολές που ξεπερνούν τα όρια του συγκεκριμένου πλαισίου και δίνουν περιθώρια για παρεξηγήσεις.
- **Απλότητα.** Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η γλώσσα που χρησιμοποιεί η σχολική μονάδα αλλά και κάθε εκπαιδευτικός στη γραπτή επικοινωνία με τους γονείς να είναι απλή και να μη θεωρείται τίποτα αυτονόητο.
- **Σαφήνεια και συνέπεια.** Επιπλέον, οι οδηγίες πρέπει να είναι σαφείς, με μικρές σύντομες προτάσεις. Το γνωστικό επίπεδο των γονέων έχει μεγάλες διακυμάνσεις και αποκλίσεις, οι οδηγίες που δίνονται στους γονείς πρέπει να είναι απόλυτα σαφείς, συγκεκριμένες, και να μην αλλάζουν συνεχώς. Η συνέπεια είναι ιδιαίτερα σημαντική στη διαμόρφωση του επικοινωνιακού πλαισίου. Αν, για παράδειγμα, ενημερώσουμε με μια επιστολή ότι θα κάνουμε σύγχρονη επικοινωνία/διδασκαλία κάθε Τρίτη στις 12.00-13.00 πρέπει να δεσμευτούμε στη δήλωση αυτή και να είμαστε σταθεροί και συνεπείς, για να δημιουργήσουμε ένα πλαίσιο ασφάλειας και σταθερότητας σε παιδιά και γονείς.

Περιεχόμενο επικοινωνίας σχολείου

Το περιεχόμενο της επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης πρέπει να αφορά:

- **Ενημερώσεις,** δηλαδή κάθε είδους ενημέρωση που αφορά τους μαθητές, όπως η λειτουργία του σχολείου, οι ημερομηνίες που το σχολείο είναι κλειστό, το πρόγραμμα της εκπαιδευτικής τηλεόρασης.
- **Πληροφορίες** για την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο Σύλλογος Διδασκόντων θα πρέπει να αποφασίσει, αν θα στείλει το σχολείο ή ο κάθε

εκπαιδευτικός μια κεντρική ενημέρωση στους μαθητές του για τον τρόπο που θα εφαρμόσει την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ποια πλατφόρμα θα χρησιμοποιήσει, με ποια συχνότητα θα αναρτάται υλικό, πότε θα πραγματοποιηθούν τηλεδιασκέψεις, τι υλικό θα αναρτηθεί κτλ.

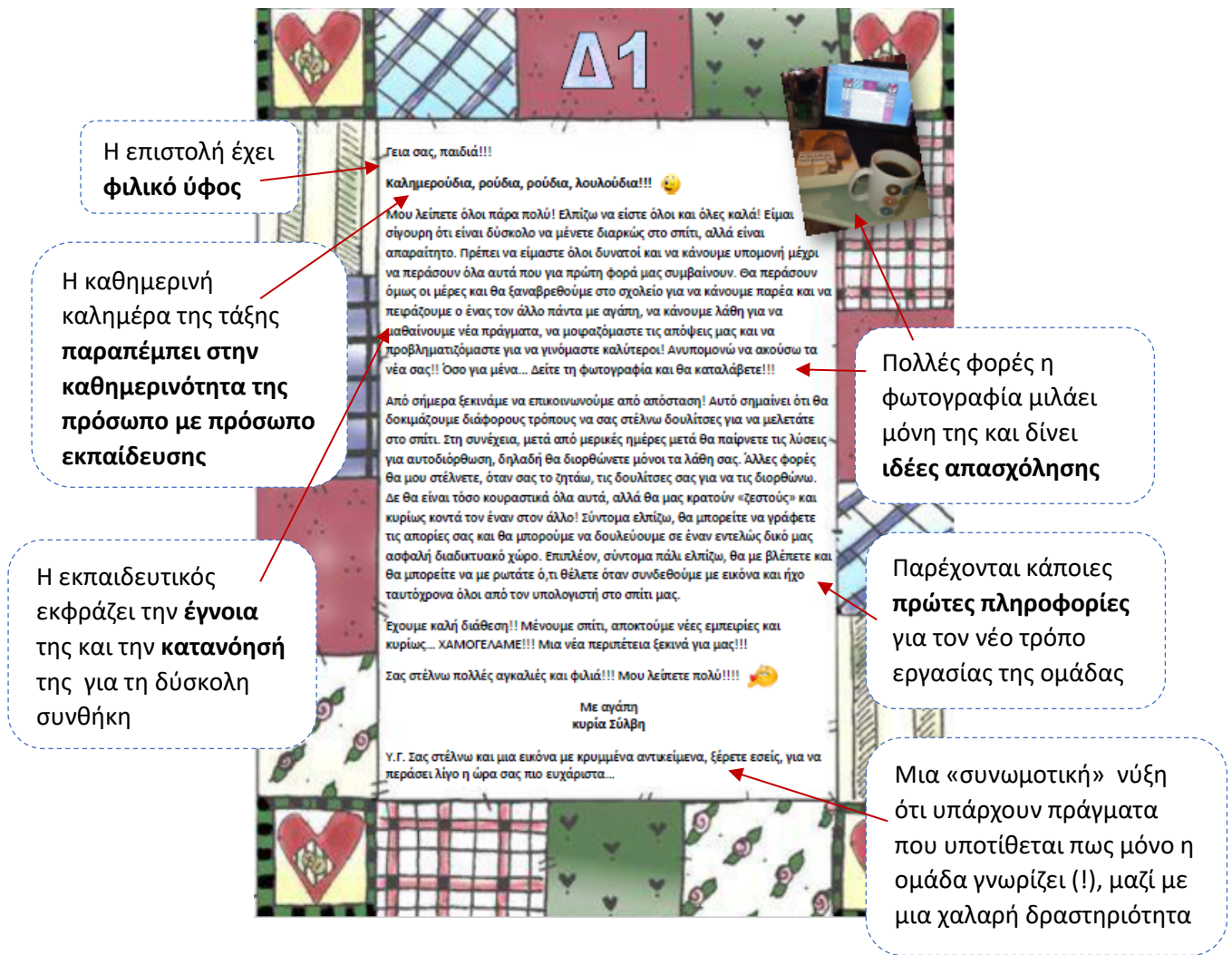
- **Ανακοινώσεις** του Υπουργείου Παιδείας αλλά και των άλλων επίσημων φορέων, με τους οποίους συνεργάζεται το σχολείο, όπως τα ΚΕΣΥ, ΠΕΚΕΣ, ΙΕΠ, που είναι χρήσιμες για την ενημέρωση των εκπαιδευτικών της παράλληλης στήριξης και τη συνεργασία τους με τα παιδιά που υποστηρίζουν.
- **Χρήσιμες και σημαντικές πληροφορίες** και υλικό για τον ιό COVID-19, για παράδειγμα πώς επηρεάζει την υγεία μας ή πώς πρέπει να μιλήσουμε στα παιδιά γι' αυτόν. Σε αυτό το σημείο μπορούν να βοηθήσουν φορείς, όπως το εργαστήριο σχολικής ψυχολογίας που έχει δημιουργήσει εξαιρετικό υλικό για την υποστήριξη των μαθητών και το οποίο θα δούμε στη συνέχεια.
- **Υποστηρικτικό υλικό** όπως ιστοσελίδες και έντυπα, για παράδειγμα από τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

Παραδείγματα επικοινωνίας εκπαιδευτικού - μαθητή - γονέων

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει μεγάλη σημασία ο τρόπος που ο εκπαιδευτικός έρχεται σε επαφή με τους εκπαιδευόμενους τόσο την πρώτη φορά αλλά και κάθε επόμενη. Κι αν κάποιος αναρωτηθεί γιατί αναφερόμαστε στην πρώτη φορά αφού στην παρούσα στιγμή κάποιος έχουν ήδη έρθει σε επαφή και εξ αποστάσεως με τους μαθητές τους, η απάντηση είναι πως κάθε επικοινωνία με τους μαθητές και τους γονείς τους είναι σημαντική κι έχει πολύ μεγάλη σημασία πώς απευθυνόμαστε σε αυτούς.

Βεβαίως, στην τωρινή δύσκολη συνθήκη, αλλά κι ευρύτερα στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης που λειτουργεί συμπληρωματικά στη συμβατική εκπαίδευση, υπάρχει ο θετικός παράγοντας ότι εκπαιδευτικοί και μαθητές έχουν ήδη πολλές εμπειρίες πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνίας. Υπάρχουν ήδη ανεπτυγμένοι κώδικες επικοινωνίας, επικοινωνιακά κανάλια ήδη επεξεργασμένα. Έπειτα όμως από ένα διάστημα αναγκαστικής και απότομης διακοπής, αλλά και μετά από κάθε διακοπή του συνεχούς της εκπαιδευτικής διαδικασίας για διακοπές, προκύπτει η ανάγκη επανεκκίνησης κι ενεργοποίησης εκ νέου των επικοινωνιακών διαύλων, αφού μάλιστα η επικοινωνία πια γίνεται σε πλαίσιο υποστηριζόμενο από την τεχνολογία.

Ένα από τα βασικά στοιχεία αυτής της επικοινωνίας είναι οι επιστολές. Πιο συγκεκριμένα διαμορφώνουμε επιστολές α) για τους μαθητές μας με σκοπό την καθοδήγηση, την ενθάρρυνση, την εμπύχωση και β) για τους γονείς με σκοπό την ενημέρωση και την καθοδήγηση στο υποστηρικτικό τους έργο. Και στις δύο περιπτώσεις το ύφος πρέπει να είναι κατάλληλο, φιλικό, να ενδυναμώνει την παιδαγωγική σχέση, αλλά ταυτόχρονα να είναι οριοθετημένο. Ας δούμε στη συνέχεια δύο παραδείγματα.

Εικόνα 1 Παράδειγμα ενδεικτικής επιστολής προς τους μαθητές

Από την άλλη πλευρά, μια επιστολή προς τους γονείς έχει διαφορετικό ύφος. Εμπεριέχει πολλές πληροφορίες, ενημερώνει, αλλά εκφράζει και την ανθρώπινη πλευρά της έγνοιας και της κατανόησης. Επιδιώκει να καθησυχάσει αλλά και να παρωθήσει τους γονείς να υποστηρίξουν τη συμμετοχή των μαθητών στη νέα εκπαιδευτική εμπειρία. Σε μια εξ αποστάσεως συνθήκη, όπως και σε μια συμβατική σχολική συνθήκη άλλωστε, ο εκπαιδευτικός χρειάζεται τους γονείς υποστηρικτές στο έργο του. Στην εξ αποστάσεως σχολική συνθήκη, που μπορεί να συνοδεύεται και από δύσκολες κοινωνικο-οικονομικές, ψυχολογικές και συναισθηματικές συνθήκες, ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να υποστηρίξει και τους γονείς ως έναν βαθμό, για να υποστηρίξουν κι εκείνοι με τη σειρά τους τη νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα. Σε αυτή την πραγματικότητα πρώτιστη μέριμνα των εκπαιδευτικών πρέπει να είναι η πρόσβαση και η συμπερίληψη όλων των μαθητών.

1^ο επιστολή προς τους γονείς - Δ1

Αγαπητοί γονείς,

Εύχομαι να είστε όλοι, μικροί και μεγάλοι, καλά! Οι μέρες και οι εμπειρίες που ζούμε είναι πρωτόγνωρες για όλους μας. Ελπίζω να μένουμε μέσα στο σπίτι και να προσέχουμε τους αγαπημένους μας. Προσπαθώντας να επαναπροσδιορίσουμε τις σχέσεις μας και να εδραιώσουμε μια καθημερινότητα. Ανησυχούμε αλλά προσπαθούμε να μην το μεταφέρουμε στα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Συνεχίζουμε να ελπίζουμε, πως από όλα όσα συμβαίνουν θα κρατήσουμε τα θετικά, γιατί υπάρχουν και αυτά, και θα προχωρήσουμε. Δεν το βάζουμε κάτω και όλοι μαζί παλεύουμε για το καλύτερο.

Όπως γνωρίζετε λόγω των προληπτικών μέτρων είμαστε τουλάχιστον μέχρι και τις 26/4/2020 σε αναστολή λειτουργίας του σχολείου. Από την πλευρά μας οι εκπαιδευτικοί είμαστε σε επικοινωνία, διερευνούμε τρόπους επικοινωνίας με τους μαθητές μας και αναζητούμε τις βέλτιστες δυνατές πρακτικές και το κατάλληλο υλικό. Από εδώ και πέρα θα σας παρακαλούσα να ελέγχετε καθημερινά το ηλεκτρονικό σας ταχυδρομείο, αφού αυτός είναι ένας πρώτος τρόπος επικοινωνίας μεταξύ μας. Σύντομα ελπίζω, θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε την πλατφόρμα e-me, που προτείνει το υπουργείο, καθώς και τηλεδιασκέψεις / τηλεμαθήματα. Είναι ευκαιρία πιστεύω να δοκιμάσουμε εργαλεία που δεν έχουμε ως τώρα αξιοποιήσει. Δεν είμαι σίγουρη πόσο το σύστημα θα αντέξει εκατοντάδες χιλιάδες μαθητές κι εκπαιδευτικούς σε πρακτικές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Θεωρώ πως είναι πολύ σημαντικό να αντιμετωπίζουμε τις παρούσες συνθήκες ως πρόκληση κι ελπίζω να ισχύει το ίδιο για εσάς. Αυτό δε σημαίνει πως δεν υπάρχουν ανησυχίες, δε σημαίνει πως όλα θα είναι ιδανικά, πως δε θα υπάρξουν τεχνικές δυσκολίες ή δυσκολίες πρόσβασης... Αντίθετα, σίγουρα θα αντιμετωπίσουμε ανασταλτικούς παράγοντες, τους οποίους με καλή διάθεση κι εναλλακτικές επιλογές / διαδρομές θα ξεπερνάμε παρέα. Ας το δούμε όλο αυτό σαν μια περιπέτεια, όπως θα έλεγα και στους μαθητές μου!!!

Σε αυτό το πρώτο mail μου σας επισυνάπτω μια επιστολή για τα παιδιά και μια πολύ απλή ευχάριστη δραστηριότητα για τον ελεύθερο χρόνο τους. Έχουμε κάνει τέτοιες δραστηριότητες στην τάξη και είναι από τις αγαπημένες τους, οπότε ως μια πρώτη υπευθύμηση ότι είμαι πάντα εδώ κοντά τους, είναι μια χαρά...

Σύντομα θα έχετε περισσότερα νέα μου. Να είστε όλοι καλά, να προσέχετε τους εαυτούς σας και τα αγαπημένα σας πρόσωπα. Να δώσετε μια αγκαλιά και να μου φιλήσετε τα παιδάκια σας, που μου έχουν λείψει πολύ!!!

Με εκτίμηση
η δασκάλα των παιδιών σας

Η εκπαιδευτικός εκφράζει την **έγνωση** της και την **κατανόησή** της για τη δύσκολη συνθήκη και προς τους γονείς

Παρέχονται επίσης κάποιες **πρώτες πληροφορίες** για τον νέο τρόπο εργασίας της ομάδας από εδώ και πέρα σαφώς προσαρμοσμένες

Ενημερώνονται οι γονείς για όσα έχουν λάβει στο email τους και θα πρέπει να δοθούν στα παιδιά

Εικόνα 2 Παράδειγμα ενδεικτικής επιστολής προς τους γονείς

Δραστηριότητες εμπύχωσης μαθητών

Το Εργαστήριο Σχολικής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ με διευθύντρια την Καθηγήτρια Σχολικής Ψυχολογίας, Χρυσή (Σίσσυ) Χατζηχρήστου, και επιστημονικούς συνεργάτες τους Δρ. Θ. Υφαντή, Δρ. Κ. Λαμπροπούλου, Δρ. Π. Λιανό, υποψ. Δρ. Γ. Γεωργουλέα, υποψ. Δρ. Δ. Αθανασίου, υποψ. Δρ. Δ. Φραγκιαδάκη, Δρ. Σ. Μίχου έχουν διαμορφώσει ένα οδηγό με τίτλο [«Επανασυνδεόμαστε στο σχολείο» Οι e-ιστορίες στην τάξη](#) όπου περιλαμβάνουν έντυπα δραστηριοτήτων ενδυνάμωσης για την εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν και στη σύγχρονη και στην ασύγχρονη επικοινωνία του τμήματος ενός σχολείου. Αξίζει να διαβαστεί ο πρόλογός τους, καθώς δίνουν όλο το πλαίσιο εφαρμογής τους:

«Οι «e-ιστορίες στην τάξη» περιλαμβάνουν προτάσεις για εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να εντάξουν δράσεις και δραστηριότητες για την ενίσχυση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεσμών, με σκοπό την προαγωγή της ψυχικής ανθεκτικότητας των μαθητών τους στην περίοδο που έχει ανασταλεί η λειτουργία των σχολείων λόγω

των έκτακτων συνθηκών για την πρόληψη εξάπλωσης του COVID-19. Οι δραστηριότητες είναι δυνατό να προσαρμοστούν ανάλογα με το ηλικιακό επίπεδο των μαθητών, το περιβάλλον μάθησης ή τον τρόπο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που έχει επιλεγεί από τον / την εκπαιδευτικό. Η εφαρμογή των δραστηριοτήτων μπορεί να γίνει και από ψυχολόγους των σχολικών μονάδων, στο πλαίσιο της διεπιστημονικής συνεργασίας».

Τα έντυπα των δραστηριοτήτων είναι διαθέσιμα σε επεξεργάσιμη μορφή στην ιστοσελίδα του Εργαστηρίου Σχολικής Ψυχολογίας:

<http://www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr/index.php/2020-03-27-17-58-58>.

Είναι ένα άρτιο υλικό με εξαιρετικές προτάσεις για δραστηριότητες αξιοποιήσιμες από τους εκπαιδευτικούς για την επανασύνδεση της τάξης τους εξ αποστάσεως:

Οι δραστηριότητες αφορούν στους εξής τομείς:

- επανασύσταση της ομάδας,
- ψυχοκοινωνική υποστήριξη και διαχείριση συναισθημάτων και δύσκολων συζητήσεων και
- διευκόλυνση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

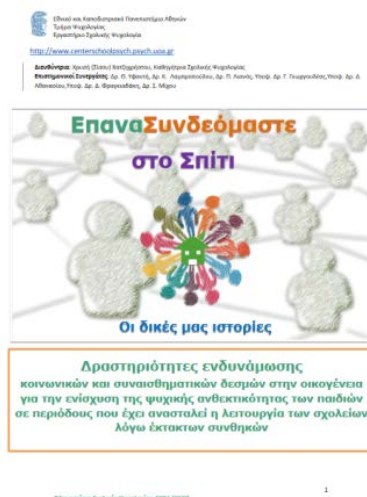
Επιπλέον, στο έντυπο αυτό υπάρχουν χρήσιμες πηγές για την ψυχοκοινωνική υποστήριξη εξαιτίας του COVID-19 του Εργαστηρίου Σχολικής Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ. Στο υλικό αυτό υπάρχουν οδηγίες για τη διαχείριση πληροφοριών για τον κορωνοϊό, που απαντούν σε πολλές σημαντικές ερωτήσεις και μπορούν να βοηθήσουν στη διαχείριση του θέματος με τους μαθητές.

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΚΟΡΩΝΟΪΟ COVID-19

Εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη της οικογένειας

Στο πλαίσιο της υποστήριξης οικογενειών, το Εργαστήριο Σχολικής Ψυχολογίας ανταποκρίθηκε με μεγάλη ευαισθησία και προσφέρει ψυχολογική υποστήριξη και οδηγίες για την εμπύχωση των μαθητών. Τις δραστηριότητες αυτές μπορούμε να τις προτείνουμε στα παιδιά και τις οικογένειές τους.

Η διευθύντρια του Εργαστηρίου, Καθηγήτρια Χρυσή (Σίσσυ) Χατζηχρήστου, με την ομάδα ερευνητών που προαναφέρθηκε, έχουν επίσης διαμορφώσει ένα εξαιρετικό υλικό για οικογένειες με τίτλο [Επανασυνδεόμαστε στο σπίτι, οι δικές μας ιστορίες](#).

Εικόνα 3 Υλικό για αξιοποίηση από την οικογένεια

Το υλικό αυτό αφορά οικογένειες και μπορεί να αξιοποιηθεί σε κάθε σπίτι με παιδιά, καθώς περιλαμβάνει:

«δραστηριότητες ενδυνάμωσης κοινωνικών και συναισθηματικών δεσμών στην οικογένεια για την ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας των παιδιών σε περιόδους που έχει ανασταλεί η λειτουργία των σχολείων λόγω έκτακτων συνθηκών. Η παρούσα συνθήκη αποτελεί μια ιδιαίτερη συγκυρία για όλους καθώς χρειάζεται να μείνουμε στο σπίτι μας για μεγάλο χρονικό διάστημα προστατεύοντας εμάς και τους συνανθρώπους μας»

Οι δραστηριότητες που υπάρχουν είναι οι εξής:

- 1^η «Όλοι μαζί Συνδε..Δεμένοι»
- 2^η «Τα δυνατά σημεία της οικογένειας μας»
- 3^η «Δημιουργούμε τη μέρα...μας»
- 4^η «Ένα κουτί γεμάτο λύσεις»

<http://www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr/images/pdf/menoumespitisyndedemenoi--psychologiki-stirixi-gia-oikogeneies.pdf>

Προτάσεις για ψυχολογική υποστήριξη της οικογένειας

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί πως υπάρχει ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη κάποιας οικογένειας, μπορεί τα σχολείο ή / και ο εκπαιδευτικός να τους παραπέμψει σε κάποια από τις δωρεάν γραμμές υποστήριξης. Μια πολύ σημαντική δράση είναι:

- Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης από το ΕΚΠΑ και την Α΄ Πανεπιστημιακή Ψυχιατρική Κλινική του ΕΚΠΑ: «Αιγινήτειο Νοσοκομείο Τηλεφωνική γραμμή βοήθεια Δευτέρα ως

Κυριακή 10.00π.μ. ως 8.00 μ.μ. τηλ. 210-7297957. Υπάρχει η δυνατότητα υποστήριξης και με Skype. Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες στο: https://www.uoa.gr/anakoinoseis_kai_ekdiloseis/proboli_anakoinosis/tilefoniki_grammi_psychokoinonikis_ypostirixis_gia_ton_koronoio/.

- Τηλεφωνικό Κέντρο Βοήθειας και Πληροφόρησης για τον Κορωνοϊό από την Περιφέρεια Αττικής και τον ΙΣΑ: 2142142000.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Κοινοβουλευτικών
Πανεπιστημίων Αθηνών

<http://www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr>
Εργαστήριο Σχολικής Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ

Μένουμε σπίτι... Συνδε-Δεμένοι
Προτάσεις για την ψυχολογική υποστήριξη οικογενειών, παιδιών και εφήβων κατά τη διάρκεια της παραμονής στο σπίτι λόγω των προληπτικών μέτρων για τον κορωνοϊό - Covid-19

Εμείς μαζί

Διευθύντρια:
Χρυσή (Σίμα) Καζιργητσίου,
Καθ. Σχολικής Ψυχολογίας

Επιστημονικοί Συνεργάτες:
Δρ. Θ. Υφαντή
Δρ. Κ. Λαμπροπούλου
Δρ. Π. Λαυρινί
Υποψ. Δρ. Γ. Γεωργαλιάνης
Δρ. Σ. Μπίου
Υποψ. Δρ. Δ. Φραγκοδάκη
Υποψ. Δρ. Δ. Αθανασίου

ότι διανύουμε μια κατάσταση κρίσης και όπως κάθε κρίση έχει αρχή, μέση και τέλος.

Γνωρίζουμε την έννοια της ψυχικής ανθεκτικότητας, ότι δηλαδή οι άνθρωποι μπορούμε να τα καταφέρουμε σε δύσκολες καταστάσεις και να πορευτούμε με ψυχική υγεία και ευεξία.

Εκφράζουμε και μοιραζόμαστε τα δυσάρεστα συναισθήματα που ενδέχεται να βιώνουμε (π.χ. ανησυχία, φόβος, θυμός, άγχος) αυτήν την περίοδο και θυμόμαστε πως είναι φυσιολογικές συναισθηματικές αντιδράσεις σε έντονες καταστάσεις που επηρεάζουν την καθημερινότητά μας. Αναζητούμε βοήθεια ειδικού αν νιώθουμε πως τα συναισθήματά μας επηρεάζουν έντονα τη λειτουργικότητα στην καθημερινότητα και τη σωματική μας υγεία (π.χ. αϋπνία, πονοκέφαλοι κ.ά.).

Προσαρμόζουμε την καθημερινότητά μας και είμαστε ευέλικτοι με βάση τα νέα δεδομένα. Αναζητούμε δυνατά στοιχεία του εαυτού μας (π.χ. οργανωτικότητα, χιούμορ, ευρηματικότητα, σταθερότητα, στοργή) αλλά και του ευρύτερου περιβάλλοντος («σημαντικοί άλλοι»/«δικοί μας» άνθρωποι) που αξιοποιήσαμε σε προηγούμενες δυσκολίες της ζωής μας και τα καταφέραμε.

Αν νιώσουμε πως δεν τα καταφέρνουμε, λαμβάνουμε υπόψη πως μπορεί να χρειαζόμαστε περισσότερο χρόνο για να ανταποκριθούμε στα προσωρινά νέα δεδομένα, επαναπροσδιορίζουμε τους στόχους μας σε περισσότερο εφικτούς και ρεαλιστικούς, όπως άλλωστε κάνουμε σε κάθε μας δυσκολία.

Επαναπροσδιορίζουμε τις προτεραιότητές μας με θετική οπτική αξιοποιώντας τις στιγμές που παραμένουμε στο σπίτι με δραστηριότητες και συνήθειες που είχαμε παραμελήσει λόγω των ρυθμών της καθημερινότητάς μας ή ανακαλύπτουμε νέες (π.χ. διάβασμα, μουσική, οικογενειακές στιγμές, συζητήσεις, παλιά χόμπι, ανακάλυψη νέων τρόπων απασχόλησης, παιχνίδια).

Αντιμετωπίζουμε με ψυχραιμία την περίπτωση που εμείς ή πρόσωπο της οικογένειας νοσήσει. Τηρούμε με συνέπεια τις οδηγίες που θα μας δοθούν σχετικά με την αντιμετώπιση της κάθε περίπτωσης.

Εικόνα 4 Ενημερωτικό έντυπο για την υποστήριξη των μαθητών

Φορείς υποστήριξης και εμπύχωσης των μαθητών και των οικογενειών τους.

Ακολουθούν ορισμένοι φορείς που έχουν θεσμικό ρόλο στην υποστήριξη των μαθητών και των οικογενειών τους και αναρτούν σχετικό εκπαιδευτικό υλικό:

- Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) – Επιτροπές Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ). Όλες οι

ιστοσελίδες των ΚΕΣΥ είναι διαθέσιμες στο: <https://www.minedu.gov.gr/eidiki-agwgi-2/keddy-eidiki-ekpaideusi-4>

- Εθνικός Οργανισμός Υγείας, Κορωνοϊός (COVID-19). Οδηγίες Ψυχολογικής Υποστήριξης των Πολιτών. Το Υπουργείο Υγείας στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αποστολής του, κοινοποιεί «Οδηγίες Ψυχολογικής Υποστήριξης των Πολιτών λόγω του κορωνοϊού (COVID-19)» οι οποίες εκπονήθηκαν από την Α΄ Ψυχιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.
Οι οδηγίες αφορούν:
 - α. Ψυχική διαχείριση της επιδημίας COVID-19 στο γενικό πληθυσμό
 - β. Οδηγό για άτομα που βρίσκονται σε απομόνωση
 - γ. Οδηγίες για παιδιά και οικογένειες για την αντιμετώπιση των περιοριστικών μέτρων. Διαθέσιμο στο: <https://eody.gov.gr/koronoios-covid-19-odigies-psychologikis-ypostirixis-ton-politon/>
- Εργαστήριο Σχολικής Ψυχολογίας, ΕΚΠΑ. Προτάσεις για την ψυχολογική υποστήριξη οικογενειών, παιδιών και εφήβων κατά τη διάρκεια παραμονής στο σπίτι λόγω των προληπτικών μέτρων για τον κορωνοϊό – Covid-19. Διαθέσιμο στο: <http://www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr>
- Ιστοσελίδες των Σχολικών Μονάδων. Πολλές ιστοσελίδες Σχολικών Μονάδων έχουν αξιόλογο υλικό που αφορά την υποστήριξη των μαθητών και των οικογενειών τους που έχει αναρτηθεί από τους ψυχολόγους των σχολείων.

Βασικά Χαρακτηριστικά

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

<p>☒</p> <p>Σταθερότητα συστημικότητα</p> <p>Οι γονείς πρέπει να γνωρίζουν πότε και πώς επικοινωνούν οι ίδιοι με τους εκπαιδευτικούς αλλά και τα παιδιά τους. Διαμορφώστε σταθερό πλαίσιο.</p>	<p>☒</p> <p>Σαφήνεια συνέπεια</p> <p>Οι οδηγίες και η ενημέρωση των γονέων πρέπει να διακρίνεται από σαφήνεια και συνέπεια.</p>
<p>☒</p> <p>...Ορισθέτητη</p> <p>Η επικοινωνία για να είναι αποτελεσματική και ουσιαστική είναι απαραίτητο να έχει σαφή όρια και προδιαγραφές.</p>	<p>☒</p> <p>Απλότητα</p> <p>Η επικοινωνία πρέπει να διακρίνεται από απλότητα και να μη θεωρείται τίποτα δεδομένο και αυτονόητο.</p>
<p>☒</p> <p>Υποστήριξη</p> <p>Οι οικογένειες έχουν ανάγκη την υποστήριξη των εκπαιδευτικών ως σταθερό σημείο αναφοράς. Η υποστήριξη βασίζεται στην αλληλεπίδραση επικοινωνία με την οικογένεια και τις κατάλληλες κατευθύνσεις.</p>	<p>☒</p> <p>Φιλικό ύφος</p> <p>Το ύφος της επικοινωνίας είναι σημαντικό να είναι φιλικό, προσιτό και με κατανόηση, ενταγμένο στο παιδαγωγικό πλαίσιο και τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό. Οι εκπαιδευτικοί είναι επιστήμονες που οφείλουν να είναι προσιτοί.</p>

Σύνοψη / Συμπεράσματα

Η συνεργασία σχολείου οικογένειας είναι ιδιαίτερα σημαντική στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης. Για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητο να προσδιορίσουμε μερικά από τα βασικά στοιχεία που τη διαμορφώνουν και τη χαρακτηρίζουν.

Στην ενότητα αυτή παρουσιάστηκαν τρόποι, χαρακτηριστικά και περιεχόμενο επικοινωνίας, συνεργασίας και υποστήριξης της οικογένειας με το σχολείο στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης, αφού, παρότι τα σχολεία παραμένουν κλειστά, η διαδικασία της μάθησης δε σταματά. Ακόμη, παρουσιάστηκε ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό φορέων που μπορούν να συμβάλουν στην εμφύχωση των μαθητών την περίοδο της πανδημίας.

Με υψηλό αίσθημα ευθύνης η εκπαιδευτική κοινότητα παλεύει να ανταποκριθεί στην πρόκληση της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης και στις προτεραιότητες της για πρόσβαση και συμπερίληψη όλων των μαθητών κι αυτό από μόνο του έχει μια ιδιαίτερη ξεχωριστή αξία...

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Galvin, K. M., Braithwaite, D. O., Schrodt, P., & Bylund, C. L. (2018). *Family Communication: Cohesion and Change*. New York, NY, USA: Routledge.
- Schwarz, N. (2016). *Communication for Imperfect Families: Creating an Atmosphere of Respect and Love in Your Home*. CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Segrin, C., & Flora, J. (2019). *Family Communication*. New York, NY, USA: Routledge.
- Σταμάτης, Π.Ι. (2013). Κοινωνικά δίκτυα στην εκπαίδευση: η ανάπτυξη διεθνούς, παιδαγωγικού προβληματισμού για την ποιότητα της επικοινωνίας στην άμεση και διαμεσολαβημένη διδασκαλία. Στο Α. Κοντάκος και Φ. Καλαβάσης (Επιμ.), *Θέματα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού* 6, 233-246. Αθήνα: Διάδραση. ISBN 978-960-9541- 96-1